

## Raguvos paštas iki 1940 m.

*Kazys Misius*

*Kultūros paveldo centras*

### Arklių pašto stotis

Pašto, vieno iš žmonijos civilizacijos pasiekimų, istorija Lietuvoje prasideda XVI amžiuje. XVIII a. antrojoje pusėje Lietuvos paštas jau buvo gerai organizuotas. Visuose apskričių centruose veikė pašto kontoros, iš kurių nusistovėjusia tvarka korespondenciją atsiimdavo įvairios apskrities institucijos ir privatūs asmenys.

Per Lietuvą ėjo keletas tarptautinių pašto traktų, kurie nurodomi XVIII a. leistuose kalendoriuose. Būdavo pažymimos ir pašto stotys. Vietinių pašto traktų kalendoriai neskelbdavo. Vis dėlto tuometiniuose Vilniaus kalendoriuose buvo įprasta skelbti pašto atvykimo iš įvairių vietų į Vilnių (ir išvykimo) laiką. Pavyzdžiui, 1772 m. „Vilniaus kalendoriuje“ nurodoma, kad pirmadieniais ankstų rytą (apie 7 val.) paštas atvyksta iš Pinsko, Polocko, Vitebsko, Oršos, Mogiliovo ir kitų miestų, laiškai iš visos Baltarusijos, Radoškovičių, Molodečno, Smurgainių, Smolensko ir Maskvos. Ketvirtadieniais apie 8 val. atvykdavo Kauno, Kėdainių, Raseinių paštas su laiškais iš visos Žemaitijos, iš Panevėžio, Jurbarko, Varšuvos (skubus), Tilžės, Karaliaučiaus bei tolimesnio Prūsijos pašto, Gdansko (per Karaliaučių), Mintaujos, Rygos, Peterburgo ir kitų Kuršo vietų. Šeštadieniais apie 6 val. paštas atvažiuodavo iš Varšuvos, Gardino, Bresto, Slonimo, Pinsko, Merkinės, Gdansko (per Varšuvą), taip pat laiškai iš Lenkijos, Prūsų, Romos, Prancūzijos ir tolimesnių svetimų kraštų. Tą pačią dieną apie 8 val. būdavo atgabename paštas iš Naugarduko, Nesvyžiaus, Slucko. Šeštadieniais apie vidudienį atvykdavo paštas iš Ukmergės, Kraslavos, Ikaznės, Breslaujos ir kitų vietų. Po vidudienio į Vilnių atidardėdavo pašto siuntos iš Dusetų, Alūštos, Anykščių, Daugpilio. Iš Vilniaus į Panevėžį paštas išvažiuodavo penktadieniais prieš vidudienį. Tame pat kalendoriuje rašoma, kad į Panevėžį paštas atvyksta pirmadieniais iš Kėdainių<sup>1</sup>.

<sup>32</sup>Dumbrė [Bikinas J.] Iš Raguvos // *Tėvynės sargas*. – 1900, Nr. 12, p. 64.

<sup>33</sup>Morta Rakovičiūtė // *MAB*. – F. 12–3080, l. 90.

<sup>1</sup>*Kalendarz Wileński na rok przestępny i przybyszowy 1772. (Pušlapiai nenumeruoti).*

Iš minėtos informacijos susidaro išpūdis, kad paštas iš Panevėžio į Vilnių ir atgal keliaudavo per Kėdainius, o ne tiesiai per Rāguvą, Ukmergę. Pats Raguvos dvaras korespondenciją atsiimdavo apskrities centre, t. y. Ukmergės pašte.

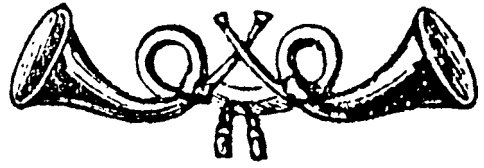
Dvarų pavaldiniams, be kitų, būdavo ir pastočių prievolė. Tokios pastotės veždavo ir dvaro korespondenciją, o bažnytiniai valstiečiai – klebono korespondenciją.

Per 1794 m. sukilimą ir dėl Rusijos kariuomenės veiksmų LDK pašto tvarka buvo suardyta. Po trečiojo Lietuvos ir Lenkijos padalijimo Lietuva, išskyrus Užnemunę, atiteko Rusijai. Rusijos atkurta pašto tvarka Lietuvoje buvo labiau pritaikyta imperijos poreikiams. Rusijos valdžios reikalavimu paštui išlaikyti lėšų turėjo skirti bajorija ir miestiečiai. Žemvaldžiai paštui imdavo nuo dūmo po 32 1/4 kp per metus.

1797 m. buvo išspausdintas per Lietuvos guberniją einančių pašto traktų sąrašas, jame nurodytos pašto stotys. Iš šio ir vėlesnių pašto traktų sąrašų galima sužinoti, kad iš Panevėžio ėjo tik vietinis pašto kelias į Šeduvą. Šiame mieste kirtosi du dideli pašto traktai iš Kauno ir Vilniaus Mintaujos link. Iš Vilniaus į Mintaują pašto kelias ėjo pro Maišiagalą, Širvintas, Ukmergę, Kėdainius, Šeduvą, Šiaulius. Taigi Panevėžio pašto siuntos Vilnių pasiekdavo per Šeduvą, Kėdainius, Ukmergę, Širvintas.

Vėliau keičiant ir tobulinant pašto susisiekimą buvo numatytas pašto kelias ir pro Raguvą. Raguvos pašto stotis turėjo būti pastatyta arba įrengta 1829 m. 1830 m. sausio 20 d. data spaudoje paskelbti pašto traktai, tarp kurių buvo ir naujas Vilniaus–Šiaulių traktas su Maišiagalos, Širvintų, Taujėnų, Raguvos, Panevėžio, Smilgių, Šeduvos, Radviliškio pašto stotimis. Taujėnų ir Raguvos pašto stotyse nurodyta po 12 arklių<sup>2</sup>.

Kilus 1831 m. sukilimui, civilinis pašto susisiekimas kurį laiką neveikė, stotyse neliko arklių, pašto karietas lydėdavo stipri karinė apsauga. Sukilimui pralaimėjus, caro valdžia atkūrė reguliarių pašto ryši visais prieš sukilimą veikusiais maršrutais. Rusijos pašto departamento įsake teigiama, kad 1833 m. vasario 15 (27) d. Ypatingasis komitetas įrašė žurnale siūlymus dėl pašto Vilniaus gubernijoje, kuriuos patvirtino caras. Įrašas žurnale pagrindė dar 1829 m. siūlymą paleisti pašto traktą iš Vilniaus į Rygą per Ukmergę, Panevėžį, Šiaulius. Tai esąs trumpiausias kelias tarp gubernijos centrų – Rygos ir Vilniaus. Kitas to trakto privalumas – kelias ėjo per apskričių centrus ir buvo ypač patogus greitam Šiaulių, Panevėžio, Ukmergės susisiekimui su gubernijos sostine Vilniumi. Be to, šis pašto kelias sujungė du reikšmingus Kauno–Mintaujos ir Vilniaus–Daugpilio–Peterburgo pašto traktus. Tame pat įsake nurodytas būtinas arklių skaičius pašto stotyse. Tiek Taujėnų, tiek Raguvos pašto stotyse turėjo būti laikoma po 18 arklių<sup>3</sup>. Taip Raguvos pašto stotis buvo patvirtinta net caro įsaku. Kaip matysime vėliau, abejotina, ar pačioje Raguvoje buvo pašto stotis.



*Rusijos arklių*

*pašto stočių*

*simbolika XIX a.*

*Tokiais sumažintais*

*ženklais žemėlapiuose*

*buvo žymimos*

*pašto stotys*

<sup>2</sup>*Kurier litewski. – 1830, Nr. 9. (Priedas)*

<sup>3</sup>*Собрание законов по управлению почтовому. – Санкт-Петербург, 1850, т. 5, с. 101–109.*

ПРИБАВЛЕНИЕ КЪ ЛИТОВСКОМУ  
В Ъ С Т Н И К У.

DODATEK DO GAZETY KURYERA  
LITEWSKIEGO.

Вильна. Вторникъ 23 Января — 1834 — Wilno. Wtorok. 23 Stycznia.

|         |                | Бар. порядк. фран. | Термом. Реомюра | В ъ и р ъ.   | Состояніе атмосферы. |
|---------|----------------|--------------------|-----------------|--------------|----------------------|
| 22 Дня. | У т р о.       | 28 дой. 1,3 лин.   | + 0,6           | СЗ. сильный. | Пасмурно.            |
|         | П о л а д н и. | 28 — 1,2 —         | + 1,2           | З. слабый.   | Пасмурно.            |
|         | В е ч е р ѣ.   | 28 — 1,8 —         | — 1,5           | СЗ. — —      | Пасмурно.            |

#### КАЗЕННЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ.

##### I. Отдана въ аренду.

1. Отъ Виленскаго Губернскаго Правленія. По случаю неисправнаго содержанія Виленскими Евреями Абрамомъ Вишкнскимъ и Лейбою Мендельсомъ Роговскою Почтовой Станціи и непредставленія ими залога, на отдачу въ содержаніе сей Станціи до истеченія трехъ лѣтъ, сослано предложенію Г. Начальника Губерніи, назначенъ для произведенія въ Виленской Казенной Палатѣ торговою срокомъ 6го, а переноржка отъ числа будущаго Февраля; и пошому желованіе участвовать въ сихъ торгахъ и купитоль явился съ благонадѣжными залогами въ оную Палату. Января 22го дня 1834 года.

Совѣтникъ и Кавалеръ Новицкій.

Секретарь Ямонъ.

Начальникъ Синола В. Шарскій.

(104)

#### OGŁOSZENIA URZĘDOWE.

##### I. Do dzierżawy.

1. Od Wilenkiego Gubernialnego Rządu. Z powodu nieakuratnej dzierżawy przez wileńskich Żydów Abrahama Witkina i Leybę Mendelsa Rogowskiej pocztowcy stacyi, i nieprzedstawienia przez nich zalogu, na oddanie w dzierżawę tej stacyi do upłynienia trzech-lata, zgodnie z przełożeniem P. Naczelnika Gubernii, przeznaczony dla odbycia w Wilenckiej Izbie Skarbowey targow termin 6go, a przetargu ogo dnia następującego Lutego; a zatem żorzący uczestniczyć w tych targach, mają przybyć z równemi zalogami do pomienioney Izby. Stycznia 22go dnia 1834 roku.

Suwietnik i Kawaler Nowicki.

Sekretarz Jamont.

Naczelnik Stołu W. Szarski.

(104)

Pašto stočių darbą reglamentavo valdžios išleistos taisyklės. Kadangi tuo metu pašto traktai turėjo svarbią valstybinę, net karinę reikšmę, pašto stočių tikrintojų netrūkdavo. Ir jie rasdavo nemažai aplaidumo atvejų. Valdžia reikalaudavo, kad pašto stotyse būtų ne tik tam tikras arklių skaičius, bet ir keli atsarginiai. Pašto stotyse turėdavo būti kambariai tarnautojams, vežėjams, taip pat poilsio kambarys keleiviams. Stotyse, kurioms skirta laikyti po 15 arklių, turėjo dirbti 7 vežėjai-paštininkai. Iš jų 4 arkliai ir du paštininkai privalėjo būti pasiruošę bet kuriuo momentu išvykti kelionėn. Kiekviena pašto stotis taip pat privalėjo turėti po 2 atsarginius vežimus (karietas) vasarą ir po dvejus roges žiemą.

Pašto vežimais buvo vežama ne tik korespondencija, spauda (laikraščiai), siuntiniai, pinigai, bet ir žmonės. Keleivis, vykstantis pašto vežimu, turėjo iš anksto sumokėti po 15 kapeikų už 10 varstų. Pašto stotys būdavo iš varžytinių sutartam terminui atiduodamos laikytojams, kurie, gavę iš valdžios pašto stočiai suderėtus pinigus, privalėjo rūpintis visais tų stočių reikalais. Pačiose pašto stotyse registruotos ne tik pašto karietos, bet ir jose važiuojantys keleiviai. Paštininkai (vežėjai) turėjo vilkėti tam tikrą uniformą, važiuoti su trimitu<sup>4</sup>. Žinoma, šiame rašinyje nesiimama nagrinėti visų pašto stotims nustatytų taisyklių.

Tikėtina, kad pašto stotis buvo ne Raguvėje, bet apie 4 km nuo miestelio Panevėžio link, prie buvusios karčemos, slaviškai vadinamos *Ščensliva*. Tokia vietovardžio forma neišliko. Karčema ir pašto stotis buvo prie kelių atsišakojimo į Miežiškis ir Raguvėlę, ties Putiliškių kaimu. Šiandien galima tik spėlioti, kaip ją tada vadino lietuviai, gal *Laimingaja*, gal *Ščensliva* ar dar kitaip. 1833–1834 m. stotis vadinama Raguvos pašto stotimi, nors tikrai buvo už miestelio, ties minėta kelių sankryža. 1836, 1838 m. ir vėlesniuose pašto stočių sąrašuose nurodyta tik *Ščensliva*. 1833 m. Raguvos pašto stoties laikytojai Abraomas Vitkinas ir Leiba Mendelonas nesirūpino šia stotimi. Dėl nepatenkinamos jos būklės 1834 m. vasario mėn., nepasibaigus sutarčiai, paskelbtos varžytinės perduoti šią stotį kitiems laikytojams<sup>5</sup>.

<sup>4</sup>Русская государственная почта // Вестник Европы. – 1869, кн. 11, с. 294–301.

<sup>5</sup>Kurier litewski. – 1834, Nr. 18. (Priedas).

Skelbimas 1834 m.  
laikraštį apie naujas  
varžytines norintiems  
laikyti Raguvos pašto  
stotį

1836 m. kovo 13 (25) d. vėlų vakarą Ščenslivos pašto stotyje kilo gaisras. Sudegė Raguvos dvarininkės Straševičienės išnuomoti pašto stočiai pastatai: arklidė, svirnas ir gyvenamasis namas, kuriame buvo pašto stoties raštinė, vežėjų bei keleivių poilsio kambariai. Be to, sudegė arklių pašaras. Pašto laikytojas Mauša Koiranskis teigė patyręs apie 790 rb nuostolių. Aiški ir gaisro priežastis. Tą vakarą grįžęs iš Panevėžio vežėjas Vincas Beneckis išskinkė arklius, juos įleido į arklidę ir neuždaręs vartelių nuėjo į vežėjų kambarį, paskui, užsidedęs žibinto žvakę, – į tvartą. Tuo metu keli palaidi arkliai išėjo į lauką. Palikęs žibintą prie ėdžių, V. Beneckis nubėgo varyti arklių. Nuo žibinto užsidedė ėdžiose buvęs šienas ir liepsnos pasiglemžė minėtus tris pastatus. V. Beneckis tvarte likusius arklius suspėjo išvaryti į lauką. Valdžia pageidavo, kad Raguvos dvaro savininkė atstatytų pašto stotį, o nuostolius dėl sudegusių pastatų per teismą išsireikalautų iš gaisro kaltininkų<sup>6</sup>.

Netrukus pašto stotis buvo atstatyta. Jos laikytojas Mauša Koiranskis dėl gaisro pripažintas nekaltu. Jis Raguvos pašto savininkei Straševičienei nebuvo sumokėjęs nuomos mokesčio.

Už neatsargų elgesį su ugnimi devyniolikmetis vežėjas Vincas Beneckis nu-teistas dviem savaitėms arešto su savo maistu. Be to, jis turėjo atlyginti gaisro nuos-tolius dvaro savininkei ir pašto stoties laikytojui. Nors V. Beneckis buvo bajorų kilmės, tačiau vargu ar jis turėjo iš ko atlyginti nuostolius<sup>7</sup>.

Įsteigus Kauno guberniją, nuo 1843 m. žinių apie Raguvos, arba Ščenslivos, pašto stotį gali būti tos gubernijos valdybos bylose, kurios saugomos Kauno apskrities archyve. Deja, patyrinėti šį fondą nebuvo galimybių.

Caro patvirtintas Vilniaus–Šiaulių pašto traktas veikė gana ilgai. 1859 m. Ščen-slivos pašto stotyje buvo net 33 arkliai<sup>8</sup>.

Iki to laiko įvyko keletas permainų, dėl to gyventojams paštu naudotis tapo kur kas paprasčiau. 1843 m. Rusijoje įvesti bendri tarifai už siunčiamą korespon-denciją nepriklausomai nuo atstumo. 1848 m. pasirodė vokai su juose atspaustais pašto ženklais – Rusijos herbu. Po dešimties metų Rusijoje išleistas pirmasis klijuo-jamas pašto ženklas.

Pro Vilnių nutiesus Peterburgo–Varšuvos geležinkelį ir jo atsaką iš Vilniaus į Kauną, Virbalį, nuo 1861 m. per Lietuvą paštas pradėtas gabenti ir geležinkeliais. Vėliau per Lietuvą nutiestos dar dvi geležinkelio linijos: iš Kaišiadorių į Liepoją ir iš Daugpilio į Šiaulius pro Panevėžį.

Elektromagnetinio telegrafo išradimas ir jo pritaikymas buvo tų laikų tech-nikos stebuklas. Palei geležinkelius ir svarbiausius plentus buvo tiesiami telegrafo ryšio linijų laidai. Pirmiausia telegrafo ryšys nutiestas į pašto kontorą, o XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje telegrafas palyginti plačiai paplito visoje Lietuvoje.

Panaikinus baudžiavą, nuo 1861 m. iki tol buvusiems beteisiam valstiečiams paštas irgi tapo vis labiau reikalingas. 1865 m. Rusijos imperijoje atsirado va-dinamasis zemskinis paštas. Adresuota į kaimus korespondencija iš apskričių pašto kontorų būdavo paimama į vals-čių valdybas. Gyventojams ją įteikdavo kaimų bendruomenių seniūnai.

<sup>6</sup>1837 07 28 Vilniaus baudžiamojo teismo rūmų pra-nešimas Vilniaus gubernijos valdybai // LVIA. – F. 381, ap. 10, b. 4563, l. 1–6.

<sup>7</sup>Теп пат. – L. 14.

<sup>8</sup>Маршрутная книжка. Издание почтового департа-мента. – Санкт-Петербург, 1860, с. 133.

Nuo XIX a. antrosios pusės arklių pašto stočių reikšmė tolydžio mažėjo. Miesteliuose pradėti steigti pašto arba pašto telegrafo skyriai, neturintys arklių. Dauguma arklių pašto stočių irgi pradėjo priiminėti bei išdavinėti įvairios rūšies korespondenciją.

## Raguvos pašto telegrafo skyrius iki 1919 m.

Kasmetinėse Kauno gubernijos atmintinėse būdavo skelbiamos ir gubernijoje esančios pašto įstaigos. Iš tų atmintinių matyti, kad Ščenslivos pašto stotis 1872 m. pradėjo iš gyventojų priiminėti visų rūšių korespondenciją (paprastą ir registruotą). Raguvos miestelėnams tokia pašto stotis buvo nepatogi. Dėl to ši arklių pašto stotis, vykdžiusi ir pašto operacijas, 1877 m. perkelta į Raguvą. Tada stotis turėjo 8 arklius<sup>9</sup>.

Tokiose pašto stotyse tvarkyti arklių, vežimų ūkį ir rūpintis korespondencijos priėmimu ir išdavimu būdavo kebloka. Todėl arklių pašto stočių vis mažėjo. 1883 m. Raguvos pašto stotis arklių jau nebeturėjo. Vėliau arklių pašto stotys visai išnyko. Paštą pagal sutartis gabendavo įsteigtos žygiinių arklių firmos, privatūs asmenys. 1886 m. Raguvos pašto stotis pavadinta pašto skyriumi. Šis pašto skyrius dirbo nuo 8 iki 19 val., priimdamas ir išduodamas visų rūšių korespondenciją.

1888 m. Raguvos pašto stotis turėjo 1566 rb pajamų. Iš jų 472 rb gauti už parduotus pašto ženklus, vokus, atvirlaiškius, blankus. Už įvertintą korespondenciją, banderoles, siuntinius ir kitas paslaugas gauta apie 129 rb. Pagal tuometinius Rusijos įstatymus 766 rb Raguvos paštui skirti iš valstybės kontrolės rūmų<sup>10</sup>.

Užsienio valstybių pavyzdžiu, dar 1882 m. Rusijoje kilo idėja steigti pašto įstaigose taupomasias valstybės kasas. Jos buvo steigiamos Belgijos pavyzdžiu. 1889 m. išleistos pašto-telegrafo taupomųjų kasų laikinosios taisyklės. Pašto darbuotojai už taupomųjų kasų indėlių priėmimą ir išdavimą gaudavo atlyginimo priedą iš banko priskaičiuotų palūkanų. Kiekvienas gyventojas vienu kartu į taupomąją kasą galėjo padėti ne mažiau kaip 25 kp ir ne daugiau kaip 1000 rb. Matyt, didesnę pinigų kiekį priimti ir išduoti neleista saugumo sumetimais. O galimybė į taupomasias kasas dėti nedaug pinigų buvo palanki taupyti neturtingiems žmonėms.

Nuo 1889 m. pradėtos steigti taupomosios kasos netrukus ėmė veikti beveik kiekviename pašto telegrafo skyriuje. Taupomosios kasos tikrai priimdavo ir išduodavo indėlius. Priimti indėliai būdavo išvežami į valstybinį banką, kuris priskaičiuodavo ir nustatytas palūkanas. Taupomosios kasos jokių kitų operacijų neatlikdavo, paskolų neišduodavo.

Raguvos pašte taupomoji kasa pradėjo veikti nuo 1894 m. rugsėjo 1 (12) d. 1915 m. pabaigoje ši kasa dar turėjo 62 indėlininkus, kurių laikomų pinigų suma buvo apie 25,5 tūkst. rb. Iš tikrųjų tai buvo dėl karo veiksmų jau prarasti pinigai. Iki vokiečių atėjimo 468 asmenys suspėjo iš Raguvos pašto taupomosios kasos atsiimti iš viso 25,4 tūkst. rb<sup>11</sup>.

Kaip liudija Kauno gubernijos atmintinėse skelbiama kronika, nuo 1896 m.

<sup>9</sup>Памятная книжка Ковенской губернии (ПККГ) на 1878 год. – С. 212–213.<sup>1</sup>

<sup>10</sup>Vilniaus pašto telegrafo apygardos įstaigų 1888 m. gautų pajamų žiniaraštis // LVIA. – F. 558, ap. 2, b. 4, l. 79, 96, 119, 123.

<sup>11</sup>Taupomųjų kasų žiniaraštis // LVIA. – F. 558, ap. 2, b. 97, l. 486–487.

lapkričio 1 (12) d. pradėjo veikti Raguvos pašto telegrafo skyrius, priimantis tik vidaus telegramas. Keista, kad tose pačiose atmintinėse tarp skelbiamų pašto bei pašto telegrafo skyrių sąrašų net iki 1905 m. būdavo nurodomas tik Raguvos pašto skyrius. Matyt, atmintinių rengėjai pašto įstaigų sąrašė laiku neištaisė pasikeitimų Raguvoje ir 8 metus spausdino netikslias žinias.

Pašte priimtose telegramos būdavo pristatomos ir į kaimus. Tiesa, už telegramos atnešimą reikėdavo mokėti priklausomai nuo atstumo. Ne pasienyje esančiuose pašto telegrafo skyriuose dirbdavo vienas arba du tarnautojai.

1909 m. pavasarį Rusijoje pašto tarnautojams padidinti atlyginimai. Raguvos pašto viršininko metinis atlyginimas pakilo nuo 204 iki 240 rb, o pašto sargo – nuo 120 iki 180 rb<sup>12</sup>.

1896 m. Raguvos pašto viršininku tapo Josifas Pijuta. Jis buvo stačiatikių tikėjimo. Paštininku dirbo nuo 1883 m. Jo tarnybos asmens bylos nepavyko aptikti. Iš minėtų Kauno gubernijos atmintinių matyti, kad J. Pijuta Raguvos pašto viršininku dirbo iki 1915 m.

Kilus 1905 m. revoliucijai, netoli Raguvos buvo nupjauti keli telegrafo stulpai. Vėliau dėl šio įvykio valdžios pareigūnai apkaltino keturis asmenis. Kaltinamųjų Kasparo Mažeikos ir Vinco Stankevičiaus pareigūnai nerado. Jie tikriausiai pabėgo į Ameriką. 1907 m. lapkričio 28 (gruodžio 11) d. Vilniaus teismo rūmai Panevėžyje teisė Raguvos miestelio gyventojus Petrą Brazdžionį ir Aleksandrą Genį. Jie kaltinti tuo, kad nešini raudona vėliava nupjovė telegrafo stulpus. P. Brazdžionis nuteistas kalėti dvejus metus, o A. Genys – metus ir keturis mėnesius<sup>13</sup>.

Per 1905 m. revoliuciją išsikovojus laisvių, Raguvos paštas prisidėjo ir prie vietos žmonių kultūros lygio kilimo. Nuo 1904 m. raguviškiai per paštą prenumeravo lietuvišką spaudą. 1905 m. pirmąjį pusmetį į Raguvos paštą ateidavo 24 egz. pirmojo lietuviško „Vilniaus žinių“ dienraščio, jo 4 egz. prenumeruodavo kunigai<sup>14</sup>.

1914 m. kilus Pirmajam pasauliniam karui buvo įvesta griežta karinė per paštą siunčiamų laiškų cenzūra. Vykstant vokiečių ir rusų kovoms pašto įstaigos gaudavo ypač daug įvairių valdžios institucijų telegramų. Paštininkų darbas tapo įtemptas ir gana atsakingas.

Vokiečiams priartėjus prie Raguvos, paštas iš miestelio evakuotas. Tai greičiausiai įvyko 1915 m. liepos pabaigoje. Iš Pirmojo pasaulinio karo kronikos žinoma, kad 1915 m. liepos 15 (28) d. vokiečiai apšaudė Raguva ir netrukus ją užėmė. Evakuotas į rytines Rusijos gubernijas Raguvos paštas formaliai dar veikė apie trejus metus. Raguvos pašto viršininkas gaudavo įvairių cirkuliarų. Raguvos paštas kartu su Vilniaus pašto telegrafo apygardos įstaiga likviduotas 1918 m. Raguvos pašto viršininkas Josifas Pijuta į Lietuvą, regis, nebegrižo.

\*\*\*

Kaizerinės Vokietijos okupacijos metai Raguvoje liko nepatyrinėti, todėl neišsiaiškinta, ar vokiečiai čia buvo atidarę pašto įstaigą, ar ne. Pralaimėję Pirmąjį pasaulinį karą, 1918 m. pabaigoje vokiečiai pradėjo kraustyti iš Lietuvos.

<sup>12</sup>Pašto darbuotojų etatų sąrašas // *Ten pat.* – B. 21, l. 89; ПККГ на 1897 г.; на 1904 г.; на 1905 г.

<sup>13</sup>Raguva // *Vienybė.* – 1908, Nr. 1, p. 11.

<sup>14</sup>Biržiška M. Iš mūsų kultūros ir literatūros istorijos. – *Kaunas, 1938, kn. 2, p. 283.*

Paskui besitraukiančius kaizerio karius į Lietuvą slinko Raudonoji armija. Neturėdama reikiamos karinės jėgos pasipriešinti, 1919 m. sausio 2 d. Lietuvos Vyriausybė iš Vilniaus pasitraukė į Kauną. Nepraėjus nė savaitei, raudonarmiečiai užėmė Raguva ir Panevėžį. Vilniuje šeiminkaujantys bolševikai steigė savo įstaigas.

1919 m. sausio 26 d. bolševikų valdomo Vilniaus pašto telegrafo tarnyboje įsiregistravo iš Rusijos grįžęs Girša Bedorfas ir jo brolis Valentinas Bedorfas. Jie į Rusiją buvo pasitraukę iš Suvalkų miesto. Girša Bedorfas buvo 14 metų dirbęs pašto tarnautoju. Jis mokėjo lietuvių, lenkų ir rusų kalbas. G. Bedorfas paskiriamas Raguvos pašto viršininku. Nurodyta, kad Raguvos pašte taip pat pageidavo dirbti ir jo brolis Valentinas Bedorfas, irgi buvęs pašto tarnautojas<sup>15</sup>.

Vėliau bolševikų Vilniaus pašto telegrafo valdyba aplinkraščiu pašto įstaigoms reikalavo pristatyti pašto darbuotojų sąrašus. Raguvos pašto tarnautojų sąrašas nebuvo atsiųstas arba neišliko, tačiau 1919 m. kovo 10 d. sudarytame pašto įstaigų sąrašė nurodytas ir Raguvos paštas, kuriame dirbo du asmenys<sup>16</sup>. Raguvoje bolševikams ilgai šeiminkauti nebuvo lemta.

## Nepriklausomos Lietuvos paštas Raguvoje

1919 m. gegužės 14 d. lietuvių kovų su bolševikais frontas ėjo nuo Molėtų pro Želvą, Balninkus, Žemaitkiemį, Kavarską, Raguva, Barklainius, Upytę, Pumpėnus.

1919 m. gegužės 19 d. ankstų rytą lietuviams talkinantys vokiečių kariai užėmė Raguva. Kitą dieną vokiečiai pasuko Traūpio link. Gegužės 24 d. į Raguva atvyko Kauno 2-ojo pėstininkų pulko kariai<sup>17</sup>.

Atsikovuotuose miesteliuose steigėsi Lietuvos Respublikos valsčių savivaldybės, buvo organizuojamos pašto įstaigos. Nuo 1919 m. rugsėjo 1 d. Raguvos pašto įgaliotiniu paskirtas Mykolas Čereška. Pašto, telegrafo ir telefono valdybos paskyrimo rašte prašoma „*vietos valdžios įstaigų bei atstovų teikti minėtam įgaliotiniui M. Čereškai visokeriopą paramą vykdant savo tarnybos pareigas*“<sup>18</sup>. Detalesnių žinių apie pašto steigimą Raguvoje nepavyko aptikti, tačiau netrukus ši įstaiga pradėjo veikti.

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje esančiame 1921 m. spausdintame pašto įstaigų sąrašė yra ties Raguva ranka prirašyta data – 1919 m. rugsėjo 9 d. Matyt, nuo tos dienos Raguvoje pradėjo veikti Lietuvos Respublikos pašto įstaiga.

Pirmasis Nepriklausomos Lietuvos Raguvos pašto įgaliotinis Mykolas Čereška gimė 1880 m. Baltarusijoje, netoli Smurgainių, stačiatikių šeimoje. Baigęs rusišką Dunilovičių pradžios mokyklą jis atvyko į Vilniaus pašto telegrafo apygardos įstaigą ir pasiprašė tarnybos. 1898 m. M. Čereška paskirtas paštininku į Kupiškį. Tikriausiai M. Čereškos gimtinėje lietuviškai jau nebuvo šnekama. Neaišku, ar todėl, kad laikė save lietuvių kilmės, ar todėl, jog pamilo Kupiškio vls. valstietę Aleksandrą Griškevičiūtę, su kuria susituokė, M. Čereška išmoko lietuviškai ne tik kalbėti, bet ir gana taisyklingai rašyti.

<sup>15</sup>1919 02 26 grįžusių iš Rusijos ir Vilniaus pašto telegrafo valdyboje užsiregistravusių pašto tarnautojų sąrašas // Lietuvos centrinis valstybės archyvas (toliau LCVA). – F. R-17, b. 2, l. 4.

<sup>16</sup>Ten pat. – L. 512.

<sup>17</sup>Ališauskas K. Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės 1918–1920. – Čikaga, 1972, t. 1, p. 211, 225, 231, 233.

<sup>18</sup>1919 08 28 įsakymo apie M. Čereškos paskyrimą nuorašas // LCVA. – F. 1016, ap. 1, b. 777, l. 22.

1904 m. M. Čereška paskirtas į Luokės pašta, o 1906 m. – į Gruzdžius. Nuo 1911 m. jis Jonišio pašto telegrafo viršininkas. 1902–1909 m. Aleksandros ir Mykolo Čereškų šeimoje gimė keturi vaikai.

Jau 1919 m. birželio 23 d. M. Čereška prašė tarnybos Lietuvos Respublikos pašte, pageidavo dirbti Anykščių pašto įgaliotiniu. Užpildytoje anketoje nurodė esąs stačiatikių tikybos, lietuvių tautybės.

1919 m. lapkričio mėn. Pašto, telegrafo ir telefono valdyba gavo Raguvos pašto įgaliotinio M. Čereškos ir Kupiškio pašto tarnautojo Juozapo Lapienio bendrą prašymą sukeisti juos vietomis. Buvo gauti ir atskiri šių asmenų prašymai dėl jų tarnybų vietų pakeitimo.

Nuo 1919 m. gruodžio 1 d. M. Čereška paskirtas pašto valdininku Kupiškyje. Nuo 1920 m. rugpjūčio 21 d. jis tapo Kupiškio pašto viršininku ir šias pareigas ėjo iki mirties.

Tiesa, 1930 m. Panevėžio paštas gavo anoniminių skundą, kuriame, be kita ko, siūlyta M. Čerešką iš Kupiškio iškelti. Gavę žinią, jog M. Čereška iškeliamas į Panevėžį, nemažai žymių kupiškėnų kreipėsi į Pašto valdybą ir prašė jį palikti Kupiškyje „kaipo gerą, sąžiningą ir prieinamą žmogų ir nekreipti dėmesio į blogos valios asmenų skundus, kurie turi Panevėžio pašto viršininko pasitikėjimą“<sup>19</sup>. M. Čereška liko Kupiškyje, tačiau netrukus pradėjo blogėti jo sveikata. M. Čereška mirė 1933 m. rugsėjo 2 d.

Nuo 1919 m. gruodžio 1 d. pradėjęs vadovauti Raguvos paštui Juozas Lapienis buvo kilęs iš Kupiškio krašto, gimė 1888 m. 1913 m. gavo tarnybą pašte. Po Pirmojo pasaulinio karo grįžęs į Lietuvą bolševikų buvo paskirtas Kupiškio pašto viršininku. Išvijus bolševikus J. Lapienis liko Kupiškyje ir netrukus pasiprašė tarnybos Lietuvos Respublikos pašte. Nuo 1919 m. birželio 16 d. jis paskirtas tarnautoju į Kupiškio pašta<sup>20</sup>.

1920 m. pabaigoje Raguvos pašto įstaigoje, be viršininko J. Lapienio, dar dirbo du laiškinkai ir sargė<sup>21</sup>.

1921 m. pabaigoje miestelių pašto įstaigose sargų etatai panaikinti. 1922 m. rugsėjo mėn. Raguvos pašte dirbo Juozas Lapienis, viršininkas, Kirilas Juchna, valdininkas, ir Konstantinas Lupeikis, laiškinkas<sup>22</sup>. Įsteigtas Raguvos paštas buvo priskirtas žemiausiai rūšiai – septintai.

Nuo 1923 m. rugpjūčio 16 d. J. Lapienis paskirtas Šiaulių pašto valdininku. 1924 m. spalio 22 d. J. Lapienis iš tarnybos pašte atleistas jo paties prašymu, tačiau 1925 m. kovo mėn. vėl priimtas valdininku į Pasvalio pašta. J. Lapienis tarnybos nusižengimų neturėjo, tačiau mėgdavo išgerti, dėl to išpėtas. 1925 m. birželio mėn. J. Lapienis paskirtas pašto valdininku į Panevėžį, o nepraėjus nė keturiems mėnesiams išvyko dirbti į Jonavos pašta.



*Pirmasis Nepriklausomos Lietuvos įgaliotinis Raguvos paštui atkurti Mykolas Čereška. Nuotrauka perfotografuota iš jo asmens bylos*

<sup>19</sup>Kupiškio gyventojų prašymas Pašto valdybai // Ten pat. – L. 66 (M. Čereškos asmens byla).

<sup>20</sup>J. Lapienio asmens byla // LCVA. – F. 1016, ap. 1, b. 2817, l. 4, 13.

<sup>21</sup>1920 12 20 Raguvos pašto viršininko pranešimas // Ten pat. – Ap. 4, b. 199, l. 49.

<sup>22</sup>1922 09 Raguvos pašto darbuotojų atlyginimų žiniaraštis // Ten pat. – Ap. 8, b. 223, l. 7–8.

Susidaro įspūdis, kad Juozas Lapienis, kaip dirbęs bolševikų pašto įstaigoje, valdžiai buvo įtartinas. 1925 m. lapkričio mėn. su išgėrusiu J. Lapieniu bendravo politinės policijos darbuotojas. Atsirado oficialus skundas. Prasidėjus kvotoms, paties prašymu nuo 1925 m. gruodžio 30 d. J. Lapienis iš tarnybos pašte atleistas<sup>23</sup>.

1923 m. vietoj J. Lapienio Raguvos pašto viršininku paskiriamas raguviškis Antanas Žalga. Jis gimė 1876 m. Raguvoje, baigė rusų pradžios mokyklą. Tarnaudamas kariuomenėje išmoko šaltkalvio specialybės ir buvo šautuvų meistras. Grįžęs iš kariuomenės, A. Žalga dirbo net Raguvos valsčiaus viršaičiu. 1918 m. kuriantis vietos savivaldai A. Žalga buvo išrinktas valsčiaus komiteto sekretoriumi, tačiau netrukus atėjo bolševikai.

Išvijus bolševikus, A. Žalga paskiriamas Raguvos miško žvalgu. Panaikinus šią pareigybę, 1920 m. rugpjūčio mėn. jis pasiprašė į pašto darbuotojų kursus. Baigęs kursus, A. Žalga nuo 1921 m. vasario 16 d. paskiriamas vadovauti Taujėnų paštui, o 1923 m. tapo Raguvos pašto viršininku. Raguvoje A. Žalga turėjo savo namus, jo šeimoje augo 7 vaikai.

A. Žalga buvo pareigingas tarnautojas, dirbo kruopščiai ir sąžiningai. 1929 m. rugsėjo 18 d. už pavyzdingą darbą jam pareikšta padėka. A. Žalga Raguvos pašto viršininku tebedirbo ir 1941 m. gegužės mėn.<sup>24</sup>

Raguva korespondencija keitėsi su Panevėžio–Utenos pašto vagonu Raguvėlės geležinkelio stotyje. Traukinys į Raguvėlę atvykdavo naktį. 1924 m. spalio 11 d. penki ginkluoti asmenys užpuolė iš Raguvėlės geležinkelio stoties į Raguvą vežamą pašta. Plėšikai sumušė pašto vežėją ir atėmė 3600 Lt valdiškų pinigų. Po trijų dienų Panevėžio kriminalinė policija suėmė plėšikus, iš kurių trys už vagystes jau buvo teisti anksčiau. Apieškojusi nusikaltėlius policija rado tik 300 Lt<sup>25</sup>.

1925 m. balandžio–birželio mėn. Raguvos pašte buvo gaunami šie laikraščiai ir žurnalai<sup>26</sup>:

|                      |         |
|----------------------|---------|
| „Darbininkas“        | 16 egz. |
| „Ganytojas“          | 2 egz.  |
| „Garnys“             | 6 egz.  |
| „Kauno diena“        | 10 egz. |
| „Klaipėdos žinios“   | 2 egz.  |
| „Kultūra“            | 4 egz.  |
| „Lietuva“            | 15 egz. |
| „Lietuvis“           | 2 egz.  |
| „Lietuvos dirva“     | 5 egz.  |
| „Lietuvos ūkininkas“ | 14 egz. |
| „Lietuvos žinios“    | 4 egz.  |
| „Pavasaris“          | 14 egz. |
| „Rytas“              | 7 egz.  |
| „Sargyba“            | 10 egz. |
| „Socialdemokratas“   | 5 egz.  |
| „Šiaulių naujienos“  | 1 egz.  |
| „Švietimo darbas“    | 8 egz.  |
| „Talka“              | 7 egz.  |
| „Tėvynės sargas“     | 10 egz. |



*Ilgametis Raguvos pašto viršininkas Antanas Žalga. Nuotrauka perfotografuota iš jo asmens bylos*

<sup>23</sup>J. Lapienio asmens byla // LCVA. – F. 1016, ap. 1, b. 2817, l. 13-27.

<sup>24</sup>A. Žalgos asmens byla // Ten pat. – B. 6195, l. 1-137.

<sup>25</sup>Apiplėšė pašta // Panevėžio balsas. – 1924, Nr. 33.

<sup>26</sup>1925 m. paštuose gaunamos spaudos žiniaraštis // LCVA. – F. 1016, ap. 3, b. 8, l. 29.



|              |         |                             |
|--------------|---------|-----------------------------|
| „Trimitas“   | 14 egz. | <i>Raguvos paštininkai.</i> |
| „Ūkininkas“  | 36 egz. | <i>Iš dešinės pirmas –</i>  |
| „Vienybė“    | 40 egz. | <i>pašto viršininkas</i>    |
| „Žiburėlis“  | 11 egz. | <i>Antanas Žalga.</i>       |
| „Žiežirba“   | 1 egz.  | <i>Nuotr. iš Marcin-</i>    |
| „Žvaigždutė“ | 3 egz.  | <i>kevičių ir Šilinių</i>   |
|              |         | <i>šeimų archyvo</i>        |

Be šių, palyginti daug prenumeruota lenkiško laikraščio „Chata rodzina“ – 40 egz. Kitų pavadinimų laikraščių ir žurnalų atėdavo 75 egz.

1928 m. Raguvos paštas gavo 22 352 Lt pajamų, o išlaidų turėjo 15 605 Lt. Taigi per metus paštas pelnė 6747 Lt. Tais metais iš Raguvos pašto išsiųsta perlaidų už 258,4 tūkst. Lt, o atsiųsta už 474,7 tūkst. Lt.

Kitais, 1929 m., gauta 25 347 Lt pajamų, o išleista 16 058 Lt; Raguvos paštas turėjo 9289 Lt pelno. 1929 m. per šį paštą išsiųsta 301,8 tūkst. Lt, o gauta 507,7 tūkst. Lt perlaidų<sup>27</sup>.

Kadangi įstaiga dirbo pelningai, nuo 1930 m. gegužės 1 d. Raguvos paštas pakeliamas iš VII į VI eilę. Nuo to laiko pašte galėjo dirbti trys laiškinių. 1933 m. turinčio VII tarnautojo kategoriją Raguvos pašto viršininko A. Žalgos mėnesio alga buvo 280 Lt. Be to, jam dar būdavo mokamas trimetis priedas ir priedas už vaikus. Su šiais priedais jis per mėnesį gaudavo 356 Lt. 1933 m. visi trys Raguvos pašto laiškanėšiai uždirbdavo po 160 Lt per mėnesį (be priedu)<sup>28</sup>.

Lietuvos Respublikos taupomosios valstybės kasos įsteigtos dar 1919 m.

<sup>27</sup>1928 ir 1929 m. pašto įstaigų pajamų-išlaidų žiniaraščiai // LCVA. – F. 1016, ap. 6, b. 89, l. 2; b. 92, l. 13.

<sup>28</sup>A. Žalgos asmens byla // Ten pat. – Ap. 1, b. 6195, l. 70.

Ilgokai delse finansų ir bankų pareigūnai nieko geriau nesugalvojo kaip steigti taupomąsias kasas pašto skyriuose. 1933 m. susitarus finansų ir susisiekiimo ministrams taupomųjų kasų skyriai pradėti steigti pašto įstaigose, parengti laikini jų nuostatai.

Tarp pirmųjų 120 taupomųjų valstybės kasų skyrių Raguva nenurodyta, tačiau antspauda turėjo<sup>29</sup>. Kyla abejonų, ar taupomoji kasa iki 1940 m. Raguvoje veikė. 1937 ir 1938 m. Lietuvos pašto apyskaitų žiniaraštyje pažymėta, kad Raguvos pašto įstaigoje taupomųjų kasų operacijos nebuvo vykdomos.

1934 m. Raguvos pašto 8 m<sup>3</sup> tūrio patalpų šildymui ir kitoms ūkinėms išlaidoms buvo skirta 80 Lt. Iš jų raštinės reikmėms – 5 Lt, apšvietimui – 8 Lt, švarai palaikyti – 8 Lt. Tiek pat pinigų ūkinėms Raguvos pašto išlaidoms skirta ir 1935 m. 1936 metais ūkinės išlaidos sumažintos 20 Lt<sup>30</sup>.

Raguvos laiškinkai korespondenciją nešiodavo tik miestelio ir aplinkinių kaimų gyventojams. Tolimesniems kaimams skirta korespondencija būdavo paliekama sutartose vietose. Telegramas pristatydavo kiekvienam adresatui.

1937 m. Raguvos paštas turėjo 20 709 Lt pajamų ir 16 869 Lt išlaidų, o 1938 m. gauta 22 378 Lt pajamų, išleista 17 288 Lt. Paštas dirbo pelningai. Raguvos paštas gaudavo kur kas daugiau piniginių perlaidų negu jų išsiųsdavo. Pavyzdžiui, 1938 m. paštas priėmė 169,3 tūkst. Lt perlaidų, o išmokėjo 738,9 tūkst. Lt. Kaip minėta anksčiau, tais metais Raguvos paštas taupomųjų valstybės kasų operacijų nevykdė<sup>31</sup>.

Telefono linijos Lietuvoje pradėtos tiesiti dar valdant carinei Rusijai. Kaip liudija telefonų abonentų knyga, 1921 m. Raguva turėjo tiesioginį telefono ryšį su Panevėžiu ir Ukmerge, tačiau miestelyje dar nebuvo nė vieno abonto. 1925 m. Raguvos paštas turėjo du telefonų abonentus, taip pat ir telefoną įstaigoje viešiesiems pokalbiams.

Iš vėlesnių metų Lietuvos telefonų abonentų sąrašų galima sužinoti, kad, pavyzdžiui, 1931 m. Raguvos paštas turėjo 6 abonentus, o 1939 m. – 14 abonentų. Žinoma, telefonais galima buvo naudotis tik pašto darbo laiku: nuo 8 iki 14 val. ir nuo 17 iki 19 val.

Įvairiu laiku Raguvos paštui priklausė net 5 pašto agentūros: Vadoklių, Traupio, Raguvėlės, Raguvėlės geležinkelio stoties ir Šilų.



*Raguvos pašto darbuotojos senajame pašte. Apie 1965 m.*

<sup>29</sup>1933 07 31 taupomųjų valstybės kasų paštuose tvarkymo taisyklės ir vėlesnis šių kasų sąrašas // *Ten pat.* – Ap. 6, b. 189, l. 76–78, 124–126.

<sup>30</sup>1934–1936 m. paštų ūkinių išlaidų paskirstymo žiniaraščiai // LCVA. – F. 116, ap. 6, b. 161, l. 5, 16, 24.

<sup>31</sup>1937, 1938 m. paštų pajamų-išlaidų žiniaraščiai // *Ten pat.* – Ap. 3, b. 51, l. 47, 50.



Raguvos pašto  
antspaudas (1923 m.),  
kalendoriniai žymekliai  
ir spaudai

L. R.  
SUSISIEKIMO MINISTERIJA

RAGUVOS  
Paštas, telegrafas  
ir telefonas

654 Nr.  
28 m. rugpjūtį m. 24 d.  
Raguva.

L. R.  
Susisiekimo Ministerija

RAGUVOS  
PAŠTAS

1938 m. sausio mėn. 17 d.  
Nr. 87  
Raguva

Pašto agentūros buvo steigiamos gyventojų patogumui tose vietose, kur dėl mažos apyvartos pašto įstaiga dirbtų nuostolingai. Pašto agentūros priimdavo ir išduodavo paprastą bei registruotą korespondenciją, tačiau didesnių perlaidų ir siuntinių nepriimdavo. Pašto agentūros įsikurdavo privačiuose namuose, parduotuvėse ar kitose įstaigose. Atsižvelgiant į apyvartą, jos buvo skirstomos į tris rūšis. Naujai atidaromai pašto agentūrai visada tekdavo žemiausia, trečia rūšis.

**Vadoklių pašto agentūra.** Įsteigta 1921 m. gegužės 14 d. Korespondencija keisdavosi su Raguvos paštu antradieniais ir šeštadieniais. Nuo 1922 m. gruodžio 1 d. ši agentūra priskirta antrai, o nuo 1925 m. lapkričio 1 d. – pirmai rūšiai. 1937 m. sausio 2 d. vietoj Vadoklių pašto agentūros pradėjo veikti VII eilės pašto įstaiga. Šios pašto agentūros vedėju visą laiką dirbo Tadas Markuvėnas<sup>32</sup>.

**Traupio pašto agentūra.** 1925 m. spalio mėn. įsteigta pašto agentūra Traupyje iš pradžių buvo priskirta Kavarsko paštui, tačiau 1926 m. rugsėjo mėn. perduota Raguvai, su kurios paštu keitėsi korespondencija antradieniais ir šeštadieniais. 1926 m. Traupio pašto agentūra pakelta iki antros, o 1927 m. pavasarį – iki pirmos rūšies.

Pirmasis Traupio pašto agentūros vedėjas Motiejus Bernatonis mirė 1937 m. balandžio 23 d. Po jo mirties šios agentūros vedėju paskirtas krautuvinkininkas Antanas Kazlauskas. Prieš tai jis vadovavo šaulių būriui. Lietuvą okupavus bolševikams, 1940 m. rugpjūčio 2 d. Raguvos pašto viršininkas gavo telegramą, kurioje buvo reikalaujama tučtuojau iš Antano Kazlausko perimti Traupio pašto agentūrą. Vietoj jo agentūros vedėju paskirtas Antanas Ulevičius, tačiau pastarasis netrukus perkeltas dirbti Raguvos vls. vykdomojo komiteto pirmininku<sup>33</sup>.

**Šilų pašto agentūra.** Šilų bažnytkaimyje pašto agentūra pradėjo veikti 1930 m. sausio 29 d. Korespondencija su

<sup>32</sup>Vadoklių pašto agentūros byla // LCVA. – F. 116, ap. 3, b. 801, l. 2–23.

<sup>33</sup>Traupio pašto agentūros byla // Ten pat. – B. 774, l. 1–22.



Taupomosios valstybės  
kasos skyriaus  
Raguvos pašte  
antspaudas. LCVA. –  
F. 1016, ap. 6,  
b. 189, l. 155 atv.



*Ilgiausiai Raguvos  
pašte dirbusios:  
viršininkės  
pavadootoja  
D. Baltušnikienė  
(22 metus) ir pašto  
viršininkė  
L. Švarlienė (40 metų)*

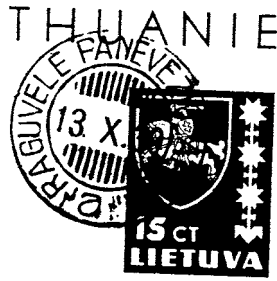


*Laiškininkai  
A. Šereikienė,  
L. Kubilius,  
A. Kepalinskienė,  
A. Valiukienė*

Raguva keitėsi antradieniais ir ketvirtadieniais. Vedėju dirbo vargonininkas Petras Valeika, kuris Šiluose vargonininkavo nuo 1903 m. Nuo 1930 m. rugpjūčio 30 d. Šilų pašto agentūra priskirta antrai rūšiai. 1937 m. gegužės 31 d. Šilų vargonininkas Petras Valeika mirė. Vietoj jo pašto agentūros vedėju tapo naujas Šilų vargonininkas Leonas Marcinkevičius. 1938 m. vasario mėn. Šiluose vargonininkauti pradėjo Jonas Kubiliūnas. Su juo sudaryta sutartis nuo 1938 m. kovo 1 d. dirbti ir vietos pašto agentūros vedėju<sup>34</sup>.

**Raguvėlės pašto agentūra.** 1927 m. birželio 28 d. Raguvos pašto viršininkas sudarė sutartį su Juozu Vaidotu (Voidatu) nuo liepos 1 d. eiti Raguvėlės pašto agentūros vedėjo pareigas. Iš tikrųjų ši agentūra pradėjo veikti nuo liepos 10 d. Tuo metu trečios eilės pašto agentūrų vedėjai gaudavo po 25 Lt algos per mėnesį. Tik pradėjusi veikti pašto agentūra Raguvėlėje vien iš pašto ženklų kas mėnesį turėdavo per 100 Lt pajamų. 1928 m. pradžioje per šią agentūrą buvo prenumeruojama daugiau negu 200 egz. laikraščių bei žurnalų. Nuo 1928 m. gegužės 1 d. Raguvėlės pašto agentūra priskirta antrai rūšiai, nuo tol jos vedėjo mėnesinė alga tapo 40 Lt.

<sup>34</sup>Šilų pašto agentūros byla // *Ten pat.* – B. 744, l. 1–20.



*Raguvėlės pašto  
agentūros antspaudas,  
kalendorinis žymeklis*

1928 m. gegužės 28 d. į Raguvėlės pašto agentūrą įvestas telefonas. Netrukus telefono abonentu panoro būti Raguvėlės dvaras. 1938 m. ši pašto agentūra turėjo 6 telefonų abonentus. Nuo 1928 m. rugsėjo 1 d. Raguvėlės pašto agentūra priskirta pirmai rūšiai, jos vedėjo alga padidėjo iki 60 Lt per mėnesį.

1928 m. gruodžio 20 d. Raguvėlės pašto agentūros vedėjas J. Vaidotas mirė. Agentūros vedėjo pareigas atiteko jo sūnui Antanui. Jis dar dirbo ir Raguvėlės pieninės buhalteriu<sup>35</sup>.

**Raguvėlės geležinkelio stoties pašto agentūra.** Veikė nuo 1929 m. liepos 27 d. Jos vedėju iš pradžių dirbo Mykolas Hilchinas. Regis, jis buvo tos geležinkelio stotelės viršininkas. Korespondencija keitėsi su pašto vagonu dukart per naktį. Nuo 1932 m. rugsėjo 15 d. tos agentūros vedėju paskirtas Raguvėlės geležinkelio stoties viršininkas Kostas Astikas, kilęs iš Švenčionių vls. Nuo 1933 m. vasario 10 d. agentūra priskirta antrai eilei. Nuo 1938 m. kovo mėn. jos vedėja ėmė dirbti iešmininko dukra Ona Janavičiūtė<sup>36</sup>.

<sup>35</sup>Raguvėlės pašto agentūros byla // *Ten pat.* – B. 624, l. 1–19.

<sup>36</sup>Raguvėlės geležinkelio stoties pašto agentūros byla // *Ten pat.* – B. 625, l. 1–19.